

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy hóra . . . . . 25 K Félévre . . . . . 150 K
Negyedévre . . . . . 75 K Egész évre . . . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Kolumbustojása

Több ízben szóvátettük már és igyekeztünk felhívni az illetékes körök, a kormányon ülők és törvényhozók figyelmét egy olyan évtizedes mulasztásunkra, melynek káros következményeit az egész ország, az egész magyarság most tapasztalhatja, a maga teljes nagyságában.

Ezt a bűnös mulasztást a *külföld informálásának terén* követtük el.

Nap mint nap olvastuk évtizedeken keresztül, a külföldi sajtóban a turóc-szentmártoni tót ügyvéd- és orvos-agitátorok piszkolódásait, a becsfelen oláh hazaárulók szemenszedett hazugságait, a szerb Narodna Obdranának a magyarság elleni kirohanásait, a zöldszász korodi Lutzok pimasz rágalmaikat, akikhez mint legfőbb protektor szegődött Scotus Viator, a félrevezetett, megmaszlagolt angol író, aki szintén százával helyezte el az angol világlapokban a magyarságot ferde világitásba helyező, tendenciózus közleményeit.

S mit tettünk mi ezzel szemben? Mivel igyekeztünk ellensúlyozni ennek a rágalmaszati hadjáratnak ránk háruló súlyos következményeit? Semmi más nem történt, mint hogy egy ízben, készpénz ellenében dicsőítő cikket helyeztünk el Tisza Istvánról egy angol lapban, más alkalommal pedig ugyancsak fix kialkudott 200,000 koronáért a „magyar Cromwell“ Lukács László arcképét mutattuk be az angoloknak.

Ellenségeink és vádlóink (ma bíránk!) milliókat költöttek a maguk ügyének s igényeiknek ismertetésére. Sajtóirodákat szerveztek Schweicban és Párisban. Az Indépendance Roumaine mindennap elébe tállt a borzadózó francia polgárnak egy-egy nyárson pirított mócot, akit a barbár magyarok nyereg alatt puhítva faltak fel s erre a mi válaszuk az volt, hogy a jó öreg Rákosi Jenő nemes gerjedelmében fulmináns cikket irt — a Budapesti Hirlapban — magyar nyelven. Az ellenünk szórt rágalmaszati utat találtak a külföldi értelméhez és szívébe, de védekezésünk, miután arról nem vett, mert (általa nem ismert nyelven, itt helyben: jelenvén meg) nem is vehetett tudomást, a levegőben hatástalanul hangzott el, a pusztába kiáltott szó maradt.

Ott kell védekeznünk, ahol vádolnak bennünket! A vádak, a rágalmaszati a nyugati nagy nemzetek ítélőszéke elé cipelik ellenségeink, tehát ott kell elmondanunk nekünk is a védelmünket. És ha mindennap vádolnak, nekünk mindennap védekeznünk kell. A védekezés pedig csak akkor lehet sikeres, ha azon a nyelven történik, amely nyel-

vet az ítélőbíró: a Nyugat közvéleménye megért.

Egy debreceni származású hazafi: Komlóssy Artur már régen rámutatott arra, hogy a védekezés elmaradhatatlanul szükséges és meg is jelölte a leg-egyszerűbb módját, abban, hogy indítson a magyar kormány Budapestén *francia nyelvű napilapot*. Ebben fejtegethetjük aztán és bizonyíthatjuk igazainkat, cáfolhatjuk az ellenünk felsorakoztatott rágalmaszati és az európai közvélemény előtt kimutathatjuk, hogy erős Magyarország európai érdek, hogy feldarabolásunk nem hozhat békét és megnyugvást, hanem egy új, az eddigieknél borzalmasabb világháboru magvát veti el, hogy az a békeszerződés, mely megcsontításunkat és örökös megbénításunkat foglalja paragrafusokba, a világtörténelem legborzalmasabb igazságtalansága, s egyben a ránk kényszerítő hatalmasságoknak le-törölhetetlen szégyene és lemoshatatlan gyalázata.

Az akkor még hetenkint megjelent „Uj nemzedék“ is másfél éve közölte a Komlóssy felszólalását s még ma is ott vagyunk, hogy a mostani „Uj nemzedék“ (vasárnapi számában) Magyarország-rágalmazói című cikkében leleplezi Benedek-Picket és cimboráit, akik a svájci sajtóban a

legképtelenebb hazugságokkal igyekeztek ellenszenvet kelteni minden ellen, ami magyar. Elmondja róluk, hogy milyen aljas és piszkos az a forrás, melyből ezeknek az elvetemült gazoknak az indulata fakad, leleplezi alávaló önzésüket, rovott multjukat. Igen ám, de leleplezi — csupán mi előttünk. Annak a zürichi és genfi nagy német és francia lapnak egyetlen olvasója sem vesz tudomást arról a leleplezésről s továbbra is azt hiszi, hogy Benedek-Pick cikkének az elolvasásával egy „magyar önvallomást“, egy magyar részről történt beismerést olvasott.

Ei nem tudjuk képzelni, mi lehet az oka annak, hogy a védekezés szükségességét mindenki elismeri ugyan, de e téren még csak az első, eredménnyel kecsegtető lépést sem tesszük meg. Csodálatos, hogy az emberek épen a leg-egyszerűbb dolgokat értik meg a leg-nehezebben. Panaszkodunk, törjük a fejünket, mit kellene tenni. Pedig az egész olyan, mint a *Kolumbusz tojása*.

Elvárjuk és követeljük az ujonnan alakuló kormánytól, hogy elsőrendű, leg-sürgősebben megoldandó feladatai közé sorolja az évtizedes bűnös mulasztás megszüntetését: a külföld helyes informálása céljából egy *francia nyelvű napilap haladéktalan megindítását*.

Létrejött a pártok fuziója

Megalakult az egységes kormányzópárt

Az új kormány kinevezése

Budapest, július 13. (Nemz. St. tel. jel.) A Kisgazdapártnak és a Keresztyén Nemzeti Egyesülés Pártjának tegnap esti értekezletén hosszabb vita után ugyan, de *egyhangulag kimondották a pártok fuzióját, melyhez a disz-szidensek is csatlakoztak*. Az új párt közös programja a következő 9 pontot öleli fel: 1. erőtlen kormányzat a jogrend biztosítására, 2. az adókérdés rendezése, 3 a földbirtokreform és pedig a Rubinek-Nagyatádi Szabó féle tervezetek összeegyeztetése alapján, 4. a közalkalmazottak ügyének rendezése, a létszám csökkentése, a vagonlakók és menekült tisztviselők elhelyezése, 5. a keresztyén társadalom intézményes védelme, az 1914 augusztus 1 óta történt honosítások fölülvizsgálata, a nem kívánatos elem kiutasítása, a katolikus autonómia és az 1848. évi XX. tc. végrehajtása, 6. a házfelosztási és elnapolási jog szabályozása, melyekre vonatkozólag kiköti a program, hogy a nemzetgyűlés összehívására az 1920. évi I. tc. mérvadó és a választások után az új nemzetgyűlés legalább 6 hétre feltétlenül összehívandó, a Ház elnapolása pedig 2 hónapnál hosszabb időre nem eszközölhető, 7. a törvényhatóságok ujjaalakítása az önállóság fentartásával, de a virilizmus eltörlésével, 8. a társadalmi és a munkáskérdés megoldása és az ipartörvény módosítása, 9. a nemzetiségi kisebbségek jogainak a magyar állam keretein belül való rendezése. — Az új párt e pártprogram alapján ma este tartja alakuló-ülését a gróf Károlyi palotában. Ma este lesz Bethlen István gróf

formális designálása is. Az új kormány kinevezése holnapra várható.

Budapest, július 13. A képviselők körében elterjedt hírek szerint az új kormányban esetleg Apponyi Albert gróf is részvesz mint külügyminiszter.

Nagyatádi Szabó István a külpolitikáról

Budapest, július 13. (Nemz. St. tel. jel.) A Kisgazdapárt tegnap esti gyűlésén nagyatádi Szabó István nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy itt a tizenkettedik óra és a pártoknak egy percig sem szabad késlekedniük a kibontakozás elősegítésénél. Azután a súlyos külpolitikai helyzetet ecsetelte. Végül rámutatott arra, hogy csakis szilárd és erős nemzeti alapon álló kormányzat vezetheti ki az országot a mai súlyos politikai helyzetből.

A keresztyén szociálisták állásfoglalása

Budapest, július 13. (Nemz. St. tel. jel.) Budaváry László képviselő a keresztyén szociálisták állásfoglalásáról a következőket mondotta. Ha azt fogjuk látni, hogy az új párt nem gondol a zsidókérdésnek minden keresztyén magyar embert kielégítő radikális megoldására, akkor mi kilépünk a pártból. Eddig 32-en vagyunk és reméljük, hogy számunk szaporodni fog.

A kultuszminiszter Debrecenért

A tiz millió értékű Déri-muzeum ismertetése

Annak idején, — még a nemzetgyűlési képviselőválasztások előtt, — mikor Haller István kultuszminiszter Debrecenben járt, megemlékezett arról, hogy a miniszter kijelentése szerint a kultusz-kormány a neki nemrég felajánlott kb. 10 millió értékű műgyűjteményt Debrecen városában szándékozik elhelyezni. Azóta mit sem hallottunk erről a műgyűjteményről. Tegnap aztán a városi tanácshoz a következő miniszteri leirat érkezett:

— Déri Frigyes kereskedelmi tanácsos és bécsi gyáros, mint magyar származású, hazáját az idegenben is odaadással szerető férfi, hosszú évek óta azzal a szándékkal gyűjtött művészeti, műipari és történelmi tárgyakat, hogy azokkal valamely vidéki magyar városban nyilvános muzeum alapjait rakja le. Ezen ritka példányképpel szolgálható hazafias érzéstől indítva, múlt év december havában összekötetésbe igyekezett lépni az adományozás tárgyában a magyar kormánnyal. Végre megbízottainak folyó év április hó végén sikerült Déri ural Bécében közvetlen érintkezésbe lépni a gyűjteményt megsejmelni. A leadott jelentés szerint a gyűjtemény felette alkalmas arra, hogy egy nagyobb mű- és művelődéstörténelmi muzeumnak alapjául szolgáljon és valamelyik nagyobb vidéki városban részben mint a magasabb oktatás eléggé meg nem becstülhető segédeszköze, részben pedig mint a jóízű és a művészet iránti szeretet fejlesztője fontos hivatást töltson be. A gyűjtemény jelenleg Déri Frigyes ur bécsi lakásában hét tágas helyiségben elhelyezett magánmuzeum, melynek darabszáma a gazdag könyv-, metszet-, kézir- és éremgyűjteményen kívül körülbelül 5000 darabra tehető, értéke pedig a mai árakat véve tiz millió koronát jóval meghaladja. Különösen becses és izé magyar szempontból anyagának jórésben hazai származása és vonalkozása. Így pl. őskori tárgyai nagyobbára hazai leletekből valók, római bronzai részben Ószönyből erednek, képei magyar mesterek alkotásai, éremgyűjteménye kizárólag Magyarországra vonatkozik stb. stb. Őskori részeiben a bronzkori tárgyak dominálnak; kitűnik néhány szinarany karperec és más ékszerholmi, majdnem kizárólag magyar lelté helyekről. Egyiptomi csoportja két teljes és jókarban levő mumian kívül főleg ritka fegyvereket és szerszámokat, továbbá nagyobb számú kő-, bronz- és agyagszobrocskákat, ékszereket és skarabeuszokat tartalmaz. Mindezek Brugsch pasa hagyatékából jutottak mai tulajdonosukhoz, ami eleve kezeséget nyújt a darabok hitelességére nézve. Ez a magában véve kekeddrésze a gyűjteménynek, körülbelül 500 darabot tartalmaz. Őskori részében a gyűjtemény görög és római tárgyakból áll. Az előbbieknél közlül kiemelendő néhány finom kivitelű ta nagrai agyagszobrocska, egy pompás korihoszi bronz-sisak, néhány szép festett edény s több márványfaragvány. A római rész tárgyainak nagyobb száma mellett néhány igen kiváló darabbal tűnik ki. Van benne több márványfaragvány, többnyire császárok és császárnők mellszobrai, számos, nagyobbára provinciális bronz-szobrocska, ritka etrusk-sisak, több becses arany és ezüst ékszer, gemmák, edények stb. Kétségkívül legértékesebb tárgya egy remekművű teljes bronz-triposz a hozzá tartozó tállal együtt. A népvándorlás korát kevés tárgy, de köztük egy igen becses is képviseli: kónikus bronz-sisak, melyet a Traján oszlopa ábrázolásai nyomán talált jézignak szabad felismerni. Igen gazdag csoportja a muzeumnak a fegyvergyűjtemény. Magyar szempontból talán legfontosabb tárgy egy XV. századbeli hatalmas magyar szabású állótárcsa, egyike azoknak a ritka példányoknak, melyek Hunyadi Mátyás királyunk hódító csapatai után Bécs városában maradtak. Méltón sorakozik ehhez két XVI. századbeli huszárpaisz, mindkettő egykoru festéssel. Van azután a gyűjteményben több páncél, egyik rendkívül szép maratással és aranyozással díszítve a XVI. és XVII. szá-

zadtól kezdve, néhány remekművű reneszánsz-díszítésű scélpáisz, nagyszerű sorozat középi és ujkori kardokból, melyek között sok a magyar fegyver, az alabárd fejlődését feltűntető pompás sorozat, egy zománcos boglárókkal ékes nyereg és lószerszám, a XVII. századból (állítólag Ocskay brigadérosé volt) számos szép lőfegyver, buzogány, csikány, tör és más ideartozó harci készségek.

Az őtvödtárgyak gyűjteménye sok szép XV. XVIII. századbeli ékszertárgyakból áll. Legkiválóbb tárgya egy pompás filigrános díszű fedelese sorozat, a XVIII. század legelejéről, amelyet hitelt érdemlő hagyomány szerint a Péchy család (nehány évvel ezelőtt még a serleg birtokosa) egyik őse, aki II. Rákóczi Ferenc fejedelem udvari kapitánya volt, a nagyemlékeztető fjeledelemtől kapott ajándékba. A gyűjtemény keramikai részében régi bécsi porcellánok mellett szép és korai herendi tárgyak érdemlik meg a figyelmet. A textilneműek között a szőnyegek és himzések különösen a keletről származott selyemhizések találhatók. Rendkívül értéket képvisel a Dery-gyűjteményben a Kelet-Ázsiai csoport. Szébbnél-szebb cloisonné-zománcok, köztük igen korai kínai és perzsa darabok, nagyszámú japán és kínai porcellángyűjtemények, szobrok, lakk-munkák és kisebb műipari tárgyak, nemcsak jelentős számukkal, hanem az egyes darabok kvalitásával is kitűnnek. A gyűjtemény e részére a tulajdonos különös gondot fordított, ami annak válogatott voltából is kitetszik. Technikák és korszakok magánygyűjteményben ritkán látható gazdaságban vannak képviselve. Az alapítandó vidéki muzeum szemponijából szerencsésen van összeválogatva a képgyűjtemény is. A tulajdonos elsősorban magyar művészek képeit gyűjtötte. Nevezetesebb darabjai között van

Munkácsy Mihály két képe, Benczur három festménye (közöttük a mester egyik legkiválóbb alkotása: Kleopátra) Bihari, Koszkol, Borsos, Marastoni s Kupeczky egy vagy több műve. A festmények sorozatát kézirajzok (Zichy Mihályéi és metszetek egészítik ki. Ezeknél is elsősorban a magyar vonatkozásukat kereste ki a nagyérdemű gyűjtő. A Déri-Muzeum egyik becses része az éremgyűjtemény. Ez teljes egészében magyar vonatkozású s korban Szent Istvántól napjainkig terjed. Ide jutottak egyik legjelesebb régi hazai gyűjteményünk, a gróf Festetich féle gyűjtemény összes fontosabb darabjai. Kitűnnek benne a nagy erdélyi tallérok, őös és tizes aranyok, továbbá az ujabbkori emlékérmek husz és huszonötös aranyveretei, nagyobbára mind elsőrendű numizmatikai ritkaságok. Közülük akárhány unikum található, példának okáért Mátyás király egyik legszebb emlékérmének arany példánya, a reneszánsz egyik kitűnő mesterének bámulatos remeke. A gyűjteményeket terjedelmes könyvtár, továbbá oklevél- és authogramgyűjtemény egészíti ki. A gyűjteményt Déri Frigyes ur egy ünnepélyes formában kiállítandó alapító-levéllel egy általam kijelölendő városnak fogja adományozni azzal a kikötéssel, hogy abból a budapesti országos muzeumok és pedig a Magyar Nemzeti Muzeum, a Szépművészeti Muzeum és Iparművészeti Muzeum előzetesen kivethetik azokat a darabokat, amelyek gyűjteményeikben hézagot pótolnak s oit fontosabb hivatást töltienek be, mint valamely vidéki város muzeumában. A gyűjtemények birtokbavétele az alapító elhunya után történik, addig azok eddigi tulajdonosok őrizeletében maradnak, aki nemcsak fenntartásukról, hanem gyarapításukról is bőkezűen gondoskodni kíván."

Megváltják a köztisztviselők adósságát

Olcsó állami kölcsönt kapnak

Az ország pénzügyeinek rendezése, hihetetlenül lerongyolódott valuta helyrehozása olyan sürgős kormányfeladat, mely elől ma kitérni semmi szín alatt sem lehet. A megújulás első percétől fogva mindjobban és jobban előtérbe lépett a valuta kérdése és mind radikálisabb és szélesebb rétegekre kiterjedő megoldást követelt magának. Korányi pénzügyminiszter ennek megfelelően törvényjavaslatot készített, s a terméfeleség eladásából várható valutajavító külföldi pénz mellett bele fog nyulni a bankok páncélszekrényeibe is. *Hogy ne csak a gazdák, hanem a pénzfejedelmek is résztvegyenek az ország talpraállításában.* S addig is, míg ennek a törvényjavaslatnak, mely a pénzügyi központnak teljes jogot ad a bankok könyveibe való betekintésre, az elmaradhatatlan következménye a valóságban is látható lesz, a pénzügyminiszter segíteni akar az állam tisztviselőin és alkalmazottain, akik ma szöszertint értelemben a *valuta nyomorultjai.* Erről a törvényjavaslatról dr. Weber Tibor min. tanácsos, a Pénzügyi központ igazgatója a következőket mondotta egyik pénzügyi szaklap munkatársának:

— A pénzügyek eddig úgy azottak, hogy a hatóságok az adót az eredményszámia alapján kivetették rjuk és az eredményét a titkos tartalékok külön kezelték, miután ezt a fennálló törvények megengedik. Csupán a hadinyereségadó megállapításánál nem lehetett elkülöníteni az intézeteknek a látens tartalékokat, mert az illetékkiszabási hivatalnak joga volt a könyvekbe beletekinteni és így megállapítani a különböző nyereségeket. *Ez most annál is fontosabb lesz a kincstár nézve, mert az illetéktörvényjavaslat szerint a szindikátusi haszon is illeték alá esik.*

— Mi eddig semmiféle előkészületet nem tettünk az osztályok kibővítésére, várunk még a törvényjavaslat szankciót nyer. Ez esetben szaporítani fogjuk a revizorok számát, ami nem utközik nehézségbe. Az egész csak pénzkerés.

— Az új termés lebonyolításában a Pénzügyi központ annyiban vesz részt, hogy a szükséges pénzt ő teremti elő. Ehhez néhány százmillió szükséges csupán, miután az állati gabonát rendelkezésre bocsátott, ismét továbbadja a vevőknek. Pénz elegendő áll e célra rendelkezésre, hiszen a bankoknak nagy girókövetelésük van a jegybanknál és emellett még

nagyobb tőkét tudnának magukhoz vonzani és nagyobb kamatot fizetnének a feleknek a betétek után.

— *A tisztviselők adósságainak konvertálásáról szóló rendeletet elkészítettük és csak a kormányválság az oka, hogy még nem látott napvilágot.* A felvétel alkalmával tudvalevően 200 és néhány millió köztisztviselői adósságot jelentettek be nálunk, de a megszükkített Magyarországon élő közalkalmazottak adóssága ennél jóval kevesebb. A szövetkezetek és egyéb magánhitelezők az alkalmazott illetményeinek 33 százalékáig foglalhatták le a tisztviselők fizetését. Aki nálunk konvertáltatni fogja, illetve kölcsönt vesz, annál mi csak illetményeinek 30 százalékáig vezethetünk lefoglalást. Amde mégis jobban jár nálunk, mert mi jóval alacsonyabb kamatot számítunk és életbiztosítást sem követelünk. Eddig is folyósítottunk tisztviselői kölcsönöket sürgős és kivételes esetekben; előbb maximumán 15.000 koronáig, amit utóbb 4000 koronára redukáltunk. Eddig összesen két millió korona kölcsönt nyújtottunk a közalkalmazottaknak. *Ha a rendelet megjelenik és mi a konverziót teljes erővel megkezdhetjük, akkor azt hiszem, a bankszövetkezeteknek bealkonyul.* — Hiszen üzletfelek jórészt megszorult állami alkalmazottakból került ki.

Fegyelmi a vörösek üdvözléséért

Nagy a megdönyödés Izraelben, azaz hogy a debreceni egyetem teológiai fakultásán, ami különben majdnem egyre megy. Annak idején a professzor urak jónak látták lelkes hangon üdvözölni a népbiztosok kormányát, a sakterdiktatúrát. (Persze, a keresztyén alapon álló kormány üdvözlését fölöslegesnek tartották)

Haller István kultuszminiszter, a hozzá ez ügyben beérkezett hivatalos jelentés alapján, a kar tanárai ellen, akik az üdvözlést elhatározták, most elrendelte a fegyelmi vizsgálat megindítását. Reméljük, a vizsgálat vezetését ez utal nem Balhazár püspök urra fogják bízni, aki maga is nem kevésbé kitörő lelkesedéstől fűtött táviratot menesztett annak idején Garbai elvtársához, a mint az a „Leikészegyesület” című lapban szóól-szóra olvasható.

HIREK

— A hétfői jégeső. Hétfőn délután öt óra tájban szokatlan erősségű vihar vonult át Debrecenen, mely különösen a város délkeleti részén volt érezhető. Sokhelyen mogyoró, sőt diónagyságu jég esett. Ma már megállapítható, hogy a jégvihar igen nagy kárt okozott úgy a kapás mint a kalászos növényekben, sőt a gyümölcsökben is.

— Magyar butor a külföldnek. A fővárosi butorgyárak teljes üzemmel dolgoznak, s körülbelül 2-3 hónappal ezelőtt, több fővárosi érdekeltség a kormányhoz fordult butorkiszállítási engedély végett. A kormánynak akkor az volt az álláspontja, hogy az exportáló cégek 10-12 százalék kivitelii illetéket fizessenek az állam javára. Ebbe a butorgyárosok nem mentek bele, de mégis sok áru ment külföldre, amikor is a vevő fizette az illetéket. Most azután kompenzációnál szándékoznak szállítani butorgyáraikat a külföldnek árut. Így szállít a *Malomsoky* gyár, míg az Unió Részvénytársaság valutabeszolgáltatás kötelezettsége mellett. A butorok legnagyobb részét *Olaszországba* exportálják, bár *Trieszt*-nél nagy árutörődés van. Ezenkívül *Belgiumba*, sőt *Franciaországba* is szállítanak ki. Ma ugyiszló minden butorgyárunk üzemben van. Szén van slegendő, a fakészlet azonban csekély. Magyarországon ugyan csekély a vásárlók száma, de *Bécsben* annál több. Sőt igen sok a kivitel *Palesztinába*, ahova a butorárakat már el is indították. (Bár már betudtuk volna butorozni az egész Zsidóországot!..)

— Tanácsülés. Tegnap d. e. 10 órakor a mai közgyűlést előkészítő teljes tanács ülés volt.

— Eljegyzés. Debrecen előkelő társadalmának egyik kedves tagját: *Wolff Gittát*, *Wolff János* és neje *Szikszay Margit* leányát eljegyezte *Bergmann Gyula* tüzérszázados. A rokonság és barátok jókívánságokkal halmozzák el a rokonszenves fiatal jegyespárt.

— Új ügyosztály a városházán. Dr Csűrös Ferenc kulturfőnöknek ma bejelentette a tanácsülésen, hogy a közeljövőben felállítandó „Szociálpolitikai ügyosztály” megalakítására vonatkozólag egy részletes szervezési tervet fog bemutatni a közgyűlésnek.

— Lisztet kapott Debrecen. A közéleti miniszter rendelete alapján Debrecen város polgári lakosságának jul. 15 től aug. 1-ig terjedő időre való ellátására 12 vagon lisztet utaltak ki.

— Dr Strausz Istvánt újból letartóztatták. Mint Budapestről jelentik, a magyar királyi Kuria döntése alapján az államrendőrség újból letartóztatta dr Strausz Istvánt, a legfőbb állami számvevőszék elnökét, akit ma átkísértek az ügyészség fogházába. A Kuria döntése azon alapszik, hogy Strausz doktor izgató beszédje miatt a rendes bíróság előtt vonható felelősségre.

— A kegyesrendiek kérelme. A kegyestanítórendház igazgatója azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy mivel a rendház épületeiből a város a múlt évben elfoglalt a lakáshivatal részére 18 szobát, a 18 szoba használati díjának fejében utaljon ki 3900 koronát. A tanács a kérelmet elfogadta és közgyűlés elé terjeszti az ügyet.

— A tejjgazdaság épületeiről. Mint annakidején jeleztük, a debreceni államrendőrség kérte a városi tanácsot, hogy adja bérbe a városi tejjgazdaság épületeit a lovas rendőrség számára. Erre vonatkozólag a tanács leiratban értesítette az államrendőrséget, hogy a közgyűlési határozat alapján nyilvános árverés úján való bérbeadását rendelte el.

— Államrendőrség Gödöllőn. A m. kir. belügyminiszter Gödöllő nagyközséget a budapesti államrendőrség közbiztonsági határához csatolta, miért is Gödöllőn a budapesti államrendőrség újonnan felállított gödöllői kapitánysága látja el a közrendészeti szolgálatot.

— Cséplőgép tulajdonosok és cséplőgépészek figyelme. A m. kir. honvédelmi miniszter urnak folyó évi 68592 számú rendelete alapján felhívhatnak azok a cséplőgép tulajdonosok, akiknek gépésztük katonai szolgálatra bevonult és helyettük mást alkalmazni lehetetlen, hogy az illető gépész szabadságolása iránti kérvényüket azonnal adják be a katonai és illetőségi ügyosztályhoz. Együttal felhívhatnak azok a vizsgázott cséplőgépészek, akik csépléni óhajtanak és alkalmazva mindeztideig nincsenek, hogy azonnal jelentkezzenek a katonai és illetőségi ügyosztálynál. (Városház főemelet 14 számú szoba).

— A szennyvíz-tisztítótelep ügye. Mint jeleztük előbb, a gazdasági bizottság javasolta, hogy a szennyvíz-tisztítótelep helyét 5 holdas parcellákban adja bérbe, minthogy a mostani viszonyok nem alkalmasak a telep megépítésére. A tanács ez ügyben úgy intézkedett, hogy a telep területét 5 holdas parcellákban bérbeadja.

— A népbiztosok pöre. Budapestről jelentik, hogy a népbiztosok bünperének tárgyalását ma folytatták. *Dovcsák* kihallgatása után *Nylsator Györgyöt* hallgatták ki, aki az elnök kérdésére kijelenti, hogy csak 30 éves korában tanult meg írni-olvasni. Nem érzi magát büntösnek s önmaga is csodálkozik azon, hogy hogyan lett népbiztos? A tárgyalást folytatják.

— Rendőri hírek. *Cipő lopás*. *Weintraub Farkas* a *Weinberger* féle cipő üzem beltagja észre vette, hogy a cipő üzem Piac utca 19. sz. alatti műhelyéből az ott lerakározott cipő bördőket nap-nap után megdézsmálják. Figyelni kezdett és megállapította, hogy az üzem két alkalmazottja, ifj Gyenge István és *Kereskényi István* cipész segítők éjjel a kályhacső nyílásán behatoltak a műhelybe és onnan 6-szori behatolás után nagy mennyiségű cipő bördöt loptak el. Körülbelül 60,000 korona értékben. A pénzt, amit a lopott cipőbördért kaptak, elmulatták. A tolvajokat a rendőrség letartóztatta de egyelőre venerikus betegségük miatt a kórházban ápolják őket. Letartóztatásuk alkalmával mindent bevallottak.

— A vörös vezérkari-főnök bünpöre. Budapestről táviratozzák, hogy a *Stromfeld*-ügyben ma folytatták a tanúkihallgatásokat. Először *Molnár Dezső* tábornok tanuvallomása következett. *Stromfeldet* főhadnagy kora óta ismeri s derék katonának tartja. Majd felemlíti *Stromfeld* hibáit is. Rá nagy hatással volt, hogy *Stromfeld* a szociáldemokratapárt tagja lett s a *Móvesei* szemben mindig a vörösgombosok között látta forgolódni. A vörös hadsereg megszervezését *Stromfeld* rovására írja. *Stromfeld* védekezése után *Gömbös* Gyulát hallgatták ki, aki kedvező vallomást tett *Stromfeld* mellett. Mint a szegedi ellenkormány államtitkárja feleltette *Stromfeldet*, hogy tegye fehérré a hadsereget, de ezt a levelet nem kapta meg *Stromfeld*, mert a futárt elfogták. A tárgyalás folyik.

— Cukor sárga, kristály korlátlan mennyiségben kapható a „Hangya”-nál.

— Irodai cikkekből legjobb bevásárlási forrás *Antalfy József* könyvkereskedése *Szent-Anna-u.* és *Varga u.* sarok. Telefon 612.

— Pezsgős üveget vesz a Török pezsgőgyár.

— Dr Kovács Béla ügyvéd irodáját *Pac-utca 73 sz.* a megnyitotta.

— Nyolc koronáért újjáalakítom nyak-kendőit. *Rakóczy 23.*

KIS HIREK

Csehül állnak a csehek: most járja náluk az a világ, ami nálunk a félkegyelmű, farkastorku *Károlyi Mihály* alatt virult. Most épen ott tartanak, hogy „forradalmosítani kell a tömegeket.” Ugy látszik, ők is át fognak menni a vész minden stádiumán.

Nagy az izgalom Berlinben, mert híre járt, hogy a spaai konferencián a német delegátus és a franciák közt felmerült bonyodalom következtében színes csapatok fogják megszállani Németországot.

A népbiztosok bünpörét már második hete tárgyalják Budapesten. A francia sajtó jórésze elítéli és a vádlottakról és kijelenti, hogy a világ proletáriái nem hisznek írtatlan-ságukban.

Fimmenről is kiderült, amit régen sejtettünk, hogy tudniillik az amszterdami bojkott-határozat értelmi szerzője is — nos, igen, ő, a nagy Fimmen is zsidó, még pedig orosz-zsidó. Ezek után már egyáltalában nem csudálkozunk semmin.

Épenugy zsidók a vezérek mindütt, ahol kommunista mozgalom van, Európában úgy, mint Ázsiában, vagy az Óceánon túl.

Hősi jogon való jutalmazásra Szeged város 150 kat. hold földet ajánl fel a kormánynak.

A nagy Róza, a Bédi Schwimmer névre hallgató feminista szédelgőnő hazudozik most Svájcban. Kiadja magát a magyar nők képviselőjének s mint ilyen vett részt a feminista kongresszusán, végre is teleplezték s kibuktatták a borzas rüfát az intező bizottságból.

A hajdan-szép Eugénia, III. Napoleon francia császár özvegye, késő vénységében, Madridban meghalt.

Drágítani akarják megint a gyógyszereket. Közegészségügy államosítása, jöjjön el a te országod!

Nem továbbítja a cseh posta a magyar címzésű levelet Nem soká grasszál már a magyar Felvidéken a cseh pimasz!

Fiataltól oltás az orvosi tudományos világ legújabb szenzációja. Állítólag bámulatos eredményeket mutatnak fel az eddigi kísérletek.

Bethlen gróf tanácskozásai

Budapest, július 13. (N. St. t. j.) *Bethlen* István gróf megkezdte a kabinet megalakítására vonatkozó tárgyalásait. Először a keresztyénpárttal folytatott tanácskozást. A ma esti együttes értekezleten nem fog megjelenni *Bethlen*. Politikai körökben holnap estére várják az új kabinet névsorát. *Bethlen* István gróf megtartaná a belügyminis-teri tisztségét is. *Hadügyminiszternek* *Hegedüs Pál* tábornokot a *debreceni katonai körlet parancsnokát* emlegetik. *Kereskedelmi miniszternek* *Enich Gusztáv* helyett *Lipták Pált* vagy *Urbanovics Zoltán* mérnököt kombinálják. *Korányi* ideiglenesen megmarad a pénzügyi tárcánál, míg a pénzügyi javaslatokat letárgyalják. *Nagyatádi Szabó*, *Rubinek Gyula*, *Teleki Pál* és *Haller István* megmaradnak az új kabinetben is. Igazságügyminiszternek *Ferdinándy Gyulát*, *Hencz Károlyt* és *Bernolák Nándort* emlegetik. *Bethlen* István gróf ma kihallgatáson jelenik meg a kormánynak és jelentést tesz az egységes párt alakításának sikeréről s ugyanakkor fogja megkapni a miniszterelnöki kinevezést is. A fuzió miatt a kisgazdapártból egy kilépés várható és pedig *Hegedüs György* zalamegyel képviselő, aki intranzigens keresztyén politikát követel s valószínűleg csatlakozni fog *Friedrichékhez*. *Gaál* Gáston az új párt elnökségét nem fogja elfogadni. *Bethlen* István gróf *Apponyit* szeretne volna megnyerni külügyminiszternek, folytatott is tárgyalást vele, de ez úgy látszik nem vezetett eredményre.

Huszár Károly Newyorkban

Rotterdam, július 13. (Nemz. St. tel. jel.) *Huszár Károly* volt magyar miniszterelnök július 3 án *Newyorkba* utazott, ahová ma érkezett meg.

Budapesten győztek a keresztyén pártok

Budapest, július 13. (N. St. t. j.) Dr Sipőcz Jenő, a székesfehérvári kormánybiztos a hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy a törvényhatósági választások a hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy a törvényhatósági választások a hozzá érkezett jelentések szerint rendben folytak le, s a keresztyén pártok főlényes győzelmével végződtek. Ilyenformán a városháza keresztyén szellemű restaurációja biztosítva van.

Színház

Színházi és mozgószínházi irodák jelentése.

* Kis lord amerikai énekes életkép kerül ma új betarolással színre a Vigaszínházban. Főszereplők lesznek: Witt Bözske, László Gyula, Árkosi Olga, Kormos, Varga, Kovács Lulu, Erneyei és V. Kovács Nusi.

* A bűn hercegnője (mámortanya), olasz film ma utoljára, az Aranybika moziban.

* Ravengár IV befejező rész: A rejtelmek megoldása. Kalandor történet 6 felvonásba ma szerdán mutatja be az Apolló. — Előadások: 5, 7 és 9 órákor.

SPORT

Az Ebredő Magyarok sportünnepélye. Az ebredő magyarok folyó hó 17-én, szombaton nagy sportünnepélyt rendeznek a nagyerdő sporttelepen. Külön sporteseményszámba megy a DEAC női tornászcsapatának bemutatkozása.

A Vasutas SC pályaváratása. Július 18-án, vasárnap délután lesz a vasutas pálya felavatása, amikor is a Ferencvárosi TC első csapata fog játszani a két vasutas csapat kombinált csapatával.

Az 1920. évi termésből eredő termények feldolgozása.

A m. kir. közlelmezési miniszter urnak 44.000—1920. K. M. sz. rendelet értelmében búzát, rozsot, kétszerest, tatárkát, kölest, árpát, zabot, tengerit vagy ocsut megőrölni vagy bármilyen módon feldolgozni csakis a városi lisztiroda által kiállított őrlési tanusítvány alapján szabad. Bármely malom (daráló) csak őrlési tanusítvány alapján dolgozhat és csak vasmörést (darálást végezhet) vagyis búzát, rozot, kétszerest, kölest, tatárkát, árpát, zabot, tengerit, vagy ocsut csak természetben, az illető terményben szedett vámért örölhet. Ezen rendelkezések által kizárólag csak a rendelet szerinti „kereskedelmi őrlés” és a kormány részére végzett „szerszemes őrlés” képez kivételt. Kenyérmagvakat még pedig búzát, rozsot, kétszerest tilos kézzidarálón akár saját, akár más részére megőrölni. A malom (daráló) a feldolgozásra behozott terménymennyiségből őrlésért és hántolásért annak 15 (tizenöt) százalékat, zuzásért és egyéb feldolgozásért 12% (tizenkettő) köteles minden öröltető félnek egyformán felszámítani. Felszámíthat továbbá őrlésnél 3%, darálásnál 2% és hántolásnál 5% portólást. Az itt megállapított vámdíjon és portólási százalékon kívül az öröltető félle szemben további levonási felszámítást nem eszközölhet. Az G. O. K. által engedélyezett összes őrlési pótdíjak f. év július hó 15-én megszűnnek. Őrlésnél legalább 75%-os, hántolásnál legalább 60%-os hántolás kötelező. A kiörlési arány az esetben is betartandó, ha az öröltető fél alacsonyabb kiörlést kíván. Az őrlési tanusítványok a város lakossága részére az illetékes városi lisztirodákban adatkak ki, ahol a fél bejelenti, az általa öröltetni kívánt mennyiséget és a malmot, ahol készletét feldolgoztatni kívánja. A városi lisztiroda minden őrlési tanusítvány kiállításával a felektől 1 korona illetéket szed.

Buza, rozs, kétszeres, árpa, tatárka, köles, tengeri, vagy ocsu a malomba csak őrlési tanusítvány mellett adható be. Az öröltető feleknek termény visszamázsalásával járó zaklatásnak elkerülése végett jogában áll a malom-

nak az őrlési tanusítványban feltüntetett terménymennyiségnél többet is átvenni, de legfeljebb a tanusítványban megjelölt 20 százaléka erejéig.

Rostálás céljából a malomnak gabonát átvenni nem szabad. A vámot tisztított gabonából (rostálás koptatás után) kell leszedni, és a koptatási és rostálási hulladékot az öröltető félnek vissza kell adni.

A jelen rendelet intézkedései a korábbi termésekévekből eredő termények őrlésére is kiterjednek.

Aki a rendeletet megszegi, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Jelen rendelet 1920. évi július hó 15-én lép életbe.

Közlelmezési ügyosztály.

APOLLO	Arany Bika
Szerda—Vasárnap 5 nap	Szerda
Ravengár IV.	Bűn hercegnője
Befejező rész: Rejtelmek megoldása. Kalandor történet 6 felvonásban.	(Mámortanya) Szerelmi dráma 5 felv. Főszereplő Fabienne Fabrége. Csak 16 éven felüliek nézhetik.
Előadások 5, 7 és 9-kor.	Előadások 7 és 9-kor

Gazdák figyelmébe.

A most folyó vetésterületi bejelentések adatainak helyes voltaért az illető termelők személyükben felelősek. Saját érdekükben figyelmeztetjük azokat, akik tényleges vetésterületüknél bármi okból kevesebbet jelentettek volna be, hogy be nem jelentett, illetve eltitkolt vetésterületeiket póllólag haladéktalanul jelentsek be a lisztirodánál, mert a hatósági és G. O. K. ellenőrző közegek amennyiben a tavaszi vetésterületi felvétel és helyszíni felmérés útján az eltitkolást megállapítják az illető termelők ellen a kihágási és egyéb megtorló eljárás haladéktalanul folyamatba fogtétetni.

Debreczen, 1920. július 13.

Közlelmezési ügyosztály.

A debreczeni m. kir. Gazdasági Akadémia igazgatója és élelmezési bizottsága	ÉLELMEZŐI ÁLLÁSRA
pályázatot hirdet. Pályázatok legkésőbb f. hó 18-án déli 12 óráig főtí címre adandók be. Bővebbet az igazgatóságnál.	
Pallag, 1920. július 13.	Élelmezési bizottság.

A hajduböszörményi kir. járásbíróság. Másolat.
Pk. 861—1920. szám.

Hirdetmény

A hajduböszörményi kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Erdős Imre hajduböszörményi lakos részéről a 28000—1919. I. M. rendelet alapján előterjesztett kérelem folytán néhai Erdős István és neje néhai Borbély Sára szülöktől 1885. év december hó 22-én született és 1914. július hó 28-án a cs. és kir. 39. gyal. ezredben mint póttartalékos bevonult és Galiciában az orosz harctéren 1914. október havában állítólag eltűnt Erdős Imre hajduböszörményi volt lakos holtaknyilvántárára iránt az eljárást mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul Major Gyula ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. járásbíróság eltűnt és mindenkit, hogy abban az esetben, ha az eltűnt életbenlétéről, tartózkodási helyéről, halálának, vagy eltűnésének körülményeiről, vagy a holtaknyilvántartás szempontjából fontos egyéb körülményről, így különösen arról lenne tudomása, hogy az eltűnt a fentebb jelzett időn túl még életben volt, ezt a hirdetménynek a bíróságnál történt kifüggesztésétől számított 60 nap alatt jelentse be a járásbírósnál, mert ellenkező esetben a bíróság az egyébként kiderített tények alapján fog a holtaknyilvántartás kérdésében határozni.

Hajduböszörmény, 1920 május 7.

KORONDY sk.
járásbíró.

APRÓ HIRDETÉSEK.

3 hold
dinye idej termése szabad kézből helyben készpénzfizetés mellett eladó. Értekezni lehet a tulajdonos Róth Sándornál, Kadarsai csárda.

Eladó
1 db 60 cm-es vágógép, esetleg teljes könyvkötő műhely berendezés. Cím a kiadóban.

Homokkerlben
Harsányi Gusztáv-utca 25 sz. a ház eladó, három szoba, füvegezett előszoba, mellékhelyiségek, területe 465 négyszögöl, 300 négyszögöl szőlővel, nagy pincével. Feltételeket közli Dr Gergely Jenő ügyvéd Piac-utca 70. sz.

Bélyeggyűjtes és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Koros Sándor
Férfi-szabó Helytábor Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Kovács és Kazánszenet, Akác műfat, Romancementet, Tüzipát vagon-tételben és métermázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Orest tüzipa és szénkereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközölk.

Meghívó.

A felszámolásban levő Herkules kapocs-gyár r. t.-nak Debreczenben Hunyadi-u. 3. sz. a. 1920. évi július hó 11-én d. u. 3 órákor megtartott közgyűlése a részvényesek elégtelensége miatt határozatképtelen volt.

A t. részvényeseket újból felkérjük, miszerint ugyanazon helyiségben Dr Goldmann ügyvéd ur irodájában f. évi július 21-én, d. u. 3 órákor megtartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek, mert a törvény rendelkezéséhez képest a közgyűlés a részvényesek elégtelensége esetén is határozni fog. Tárgy: Felszámoló jelentése.

A felszámolóbizottság.

A Magyar Királyi Földmívelésügyi Minisztérium Mezőgazdasági Gépakciója.

A raktáron levő mezőgazdasági gépeken kívül újabban érkezett

Hofherr és Schrantz-féle

6-os cséplőgép garnitúra és 1000 m/m cséplőgép.

Megtekinthetők:

A Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi R.-T.
debreceni Kirendeltségének Áru és Termény raktárában levő helyiségekben.

Kiadja:

MAGYAR NEMZETIKÖNYV- ÉS LAPKIADÓVÁLL. R.-T.
Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferenc József-ut 59.